

SUONENJOEN SUUNNITELMA IKÄÄNTYNEEN VÄESTÖN HYVINVOINNIN TUKEMISEKSI 2022- 2025

HYVÄKSYTTY:

Sosiaalilautakunta 19.5.2022 §

Kaupunginhallitus

Kaupunginvaltuusto 20.6.2022 §

Sisällysluettelo

SUONENJOEN SUUNNITELMA IKÄÄNTYNEEN VÄESTÖN HYVINVOINNIN TUKEMISEKSI 2022- 2025	1
1 Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi	3
1.1 Positiivinen ikääntyminen.....	3
2 Ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tilan arviointia ja tarjolla olevat palvelut Suonenjoella	4
2.1 Ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tilan arviointia hyvinvointikertomuksen pohjalta	4
2.1.1 Väestö ja ikääntyneiden osuus 2020-2040 Suonenjoki	5
2.2.1 Palveluohjaus ja -neuvonta.....	5
2.2.2 Kotona asumista tukevat palvelut	6
2.2.3 Päivätoiminta	6
2.2.4 Omaishoitajat ja läheiset	6
2.2.5 Lyhytaikaishoito	7
2.2.6 Asumispalvelut	7
2.2.7 Terveyspalvelut.....	7
3 Ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukeminen.....	8
3.1 Ikääntyneen väestön terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	8
3.2 Päihteiden käytön ja riippuvuuksien ehkäisy.....	8
3.3 Ikäihmisten mielenterveyden tukeminen.....	9
3.4 Väkivaltaisen kohtelun ehkäiseminen	9
4 Ikäihmisten osallisuus ja itsemääräämisoikeus	9
4.1 Vanhusneuvosto	10
4.3 Järjestöjen ja seurakunnan kanssa tehtävä yhteistyö	10
5 Hyvä asuminen	10
6 Hyvinvointiteknologia	10
7 Ikääntyvien palveluiden laadun arviointi ja seuranta	11
8 Ikääntyneen väestön tukemiseksi tehty suunnitelma, seuranta ja arviointi	11
8.1 Taulukko tavoitteista ja toimenpiteistä ikääntyvän väestön palveluiden kehittämiseksi	12

1 Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi

Kunnan on vanhuspalvelulain (980/2012) 5 §:n mukaan laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi.

Kunnan on otettava suunnitelma huomioon valmisteltaessa ikääntyneen väestön asemaan ja iäkkäiden henkilöiden tarvitsemiin palveluihin vaikuttavaa kunnan päätöksentekoa ja kuntalaisia tarkoitettua talousarviota ja -suunnitelmaa.

Suunnittelussa on painotettava kotona asumista ja kuntoutumista edistäviä toimenpiteitä. Suunnitelman hyväksyy kunnanvaltuusto ja se on tarkistettava valtuustokausittain. Suunnitelma on osa kuntastrategiaa ja kunnan muuta strategista johtamista.

Suunnitelma on otettava huomioon myös valmisteltaessa terveydenhuoltolain (1326/2010) 12 §:ssä tarkoitettua hyvinvointikertomusta ja sen raportointia. Terveydenhuoltolain mukaan kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutuneista toimenpiteistä kunnan on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on valmisteltava kerran vuodessa laajempi hyvinvointikertomus.

Vanhuspalvelusuunnitelman tavoitteena on luoda edellytykset ikääntyvien mielekkäälle elämälle ja hyvinvoinnille Suonenjoella. Suunnitelma toimii alustana vuoropuhelulle ja suunnittelulle ja sen avulla pyritään parantamaan ikäihmisten mahdollisuuksia asua kotona mahdollisimman pitkään turvallisesti ja hyvinvoivina. Iäkkäiden osallisuus omaan hoitoon ja hoivaan on itsestään selvä asia. Suunnitelmalla on konkreettiset tavoitteet ja toivottujen tulosten seuranta tapahtuu ns. indikaattoreiden avulla

Vanhuspalvelulain mukaan suunnitelmassa:

- arvioidaan ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tila
- määritellään tavoitteet ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukemiseksi ja palvelujen kehittämiseksi
- määritellään toimenpiteet, joilla kunta vastaa tavoitteiden toteutumisesta ja arvioidaan voimavarat, jotka tarvitaan tavoitteiden toteuttamiseksi
- määritellään eri toimialojen vastuut toimenpiteiden toteuttamisessa ja
- määritellään, miten kunta toteuttaa yhteistyötä kunnan eri toimialojen, julkisten tahojen, yritysten sekä järjestöjen ja muiden yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa.

Yleisenä tavoitteena ikäihmisten hyvinvoinnin tukemisessa Suonenjoella on:

- parantaa ikääntyneen väestön turvallisuutta, hyvinvointia ja osallisuutta

Tavoitteen toteutumisen mittarina on:

- niiden iäkkäiden osuus, jotka tuntevat kotona asumisen turvalliseksi kotihoidon tukemana ja avustamana.

1.1 Positiivinen ikääntyminen

Elämme pidempään niin Suonenjoella kuin muuallakin Suomessa. Eläkeläisen elämä on muuttunut: eläkevuodet eivät enää ole vain lyhyt elämänvaihe kuten aikaisemmin, vaan suurempi osa elämää. Tälle elämänvaiheelle on itsekullakin paljon odotuksia ja suunnitelmia. Ikääntymisprosessi on positiivinen prosessi, joka sisältää sekä elinikäisen kypsytyksen ja viisauden kehityksen loppuvaiheen että matkan sinne.

Ikääntyessäkin tulee olla mahdollisuus osallistua sosiaalisiin, taloudellisiin, henkisiin sekä kulttuuri- ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin. Viranomaisten ja muiden toimijoiden tehtävänä on luoda siihen edellytykset. Osallistuminen kohtauspaikkoihin ja muuhun avoimeen toimintaan on yksi tapa ylläpitää mielekästä elämää. Kaikille avoin toiminta vähentää sosiaalisen eristäytymisen riskiä ja siellä voi luoda arvokkaita suhteita toisiin ikääntyviin. Vapaaehtoisyhdistykset ja -toiminta ovat tärkeä osa yhteiskuntaa. Mahdollisuudet ikääntyvän väestön hyväksi tehtävään vapaaehtoistyöhön ja ikääntyneiden mahdollisuudet tehdä vapaaehtoistyötä tulee huomioida ja niitä tulee tukea. Sillä luodaan mielekästä elämää kaikenikäisille Suonenjoella.

2 Ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tilan arviointia ja tarjolla olevat palvelut Suonenjoella

2.1 Ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tilan arviointia hyvinvointikertomuksen pohjalta

Valtaosa ikäihmisistä voi hyvin ja on aktiivisia. Suonenjoella on toimiva ja tasokas lähipalveluna saavutettava terveydenhuolto, useita erilaisia ikäihmisille suunnattuja liikunta- ja harrasteryhmiä, joilla ylläpidetään ikäihmisten toimintakykyä. Kotihoitoa on kehitetty aktiivisesti kehittämissuunnitelman myötä ja ottamalla käyttöön kotihoidon kuntouttava arviointijakso ehkäistään ikääntyneiden liian nopeaa siirtymistä raskaampien palvelujen piiriin.

Haasteeksi nähtiin ikäihmisten yksinäisyys, liikkumattomuus sekä toimeentuloon liittyvät asiat. Yksinäisyys ja liikkumattomuus koskettavat suurelta osin taajama-alueen ulkopuolella olevia ikäihmisiä, joilla ei mahdollisuutta päästä säännöllisesti keskustaan ja osallistua esim. liikuntaryhmiin. Suonenjoki oli aktiivisesti mukana v. 2020 päättyneessä Voimaa vanhuuteen - hankkeessa. Hankkeen aikana koulutettiin vertaisohjaajia, jotka toteuttavat liikuntaryhmiä kaupungin eri osissa hankkeen päättymisen jälkeenkin. Hankkeen aikana on toteutettu kolme penkkilenkkiä taajama-alueelle. Eri eläkeläisjärjestöt toteuttavat oma-aloitteisesti liikuntaryhmiä jäsenistölleen. Toimeentuloon liittyvät asiat johtuvat usein kohtuuttomasti nousseista lääkekuluista. Nämä kuitenkin koskettavat pientä osaa ikäryhmästä.

Ikäihmisiä koskevat painopistealueet:

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Ikäihmisten toimintakyvyn edistäminen ja ylläpitäminen sekä psyykinen hyvinvointi	Pyritään ennaltaehkäisemään kotiin jäämistä. Koulutetaan vertaisohjaajia ja muita aktiivisia senioreita "tukihenkilöiksi. Voimaa Vanhuuteen —hanke.	Vanhuspalvelut, liikuntapalvelut, toimiva yhteistyö terveyspalveluiden kanssa	Terveyspalveluiden käyttöaste. Harrastustoimintaa osallistuneet

"Kotona kylille"	Esteetön liikkuminen keskustan alueella. Toimivat PALI- ja kutsutaksijärjestelmät.	Tekninentoimi, vanhusneuvosto, liikenneturvallisuustyöryhmä	Kotona asuvien ikäihmisten määrä.
------------------	--	---	-----------------------------------

Jatkotoimenpiteiksi on suunniteltu seuraavaa:

Suonenjoen kaupungille valmistellaan laajaa hyvinvointisuunnitelmaa tulevalle valtuustokaudelle. Suunnitelmassa määritellään painopisteet ja tavoitteet, toimintatavat ja mittarit sekä kuntalaisten osallistuminen ja poikkihallinnollinen yhteistyö

Hyvinvointikertomuksen tavoitteita tulee seurata säännöllisesti ja niistä informoidaan kaupunginvaltuustoa. Hyvinvointikertomus on keskeinen osa Suonenjoen kaupungin strategisten voiteiden seurantaa ja toteutusta.

2.1.1 Väestö ja ikääntyneiden osuus 2020-2040 Suonenjoki

	Väestö 2020	Väestö 2030	Muutos	Muutos %	Väestö 2040	Muutos	Muutos %
65-v >	2260	2453	193	8,5%	2361	101	4,45%
65-74 -v	1221	1065	-156	-12,8%	853	-368	-30,1%
75-84 -v	716	1028	312	43,6%	948	232	32,4%
85-v >	323	360	37	11,5%	560	237	73,4%
75 -v >	1039	1388	349	33,6%	1508	469	45,1%
75-v %	15,0%	21,6 %			25,3%		

2.2. Ikääntyvälle väestölle tarjolla olevat sosiaali- ja terveyspalvelut Suonenjoella

Suonenjoella sosiaalipalvelut järjestää vielä tänä vuonna Suonenjoen kaupunki ja terveyspalvelut Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymä. Tilanne muuttuu 1.1.2023 alkaen, jolloin Pohjois-Savon hyvinvointialue järjestää kaikki sosiaali- ja terveyspalvelut.

Hyvinvoinnin ja terveydenedistäminen jää edelleen kunnan tehtäväksi.

2.2.1 Palveluohjaus ja -neuvonta

Yleistä neuvontaa sekä tietoa ikääntyneiden hyvinvointia ja terveyttä edistävästä palveluista antavat kaikki vanhuspalveluiden työntekijät. Palveluohjausta antavat vanhuspalvelukoordinaattori, kotisairaanhoidajat ja kotihoidon palveluesimies ja he auttavat myös alkuun erilaisten palveluiden järjestämisessä.

2.2.2 Kotona asumista tukevat palvelut

Kotihoidon toiminnan tavoitteena on turvata ikäihmisten kotona asuminen mahdollisimman pitkään. Suomenjoella toimii yhdistetty kotihoito, johon sisältyvät kotipalvelun ja kotisairaanhoidon tehtävät. Kotihoitoa on mahdollista saada tilapäisenä (enintään 3 kk) tai säännöllisenä palveluna.

Kotihoitoa on mahdollista saada myös yöaikaan.

Asiakkaalla on mahdollista valita kotihoidon palvelujen tuottajaksi joko kunnallinen palvelu tai palvelusetelillä yksityinen kotihoidon palvelujen tuottaja.

Asiakkaan palvelutarpeen arvioinnin tekee kotisairaanhoidtaja, vanhuspalvelukoordinaattori tai kotihoidon palveluesimies tarvittaessa yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa. Jos kotihoidon myöntämisperusteet täyttyvät, tehdään asiakkaalle hoito- ja palvelusuunnitelma. Asiakkaan hoito alkaa kuntouttavalla arviointijaksolla, jonka jälkeen asiakkaan hoito- ja palvelusuunnitelma tarkistetaan.

Ikäihmisille suunnattujen palvelujen avulla pyritään takaamaan hyvä ja turvallinen arki ikäihmisille. Tärkeimpänä tavoitteena on tukea ikäihmisten kotona asumista. Käytettävissä on myös kotihoitoa etähoivana virtuaalisesti.

Kotona selviytymisen tueksi on mahdollista saada erilaisia tukipalveluja, joita ovat mm. ateriapalvelut, kauppapalvelut, kuljetuspalvelut, kylvetyspalvelut, pyykkipalvelut, turvapuhelin.

Kotihoidon asiakasmaksut määräytyvät asiakasmaksulain mukaisesti.

2.2.3 Päivätoiminta

Päivätoiminta tukee asiakkaiden kotona asumista. Se mahdollistaa sosiaalista kanssakäymistä ja sillä tuetaan kotona asumista luovin ja toiminnallisin menetelmin. Päiväkeskuspäivä sisältää aamupalan, lounaan ja päiväkahvit. Päivätoimintaan haetaan kirjallisella hakemuksella, joka on saatavissa päiväkeskuksesta sekä kotihoidosta ja kaupungin nettisivuilta. Päivätoiminnasta peritään asiakkaalta päivätoiminta- ja kuljetusmaksu.

2.2.4 Omaishoitajat ja läheiset

Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla.

Omaishoitajaksi haetaan hakemuksella, johon tulee liittää lääkärintodistus. Omaishoidon tuen myöntäminen edellyttää vanhuspalvelukoordinaattorin tekemää kotikäyntiä. Kotikäynnillä arvioidaan palvelutarpeen kokonaisuus ja laaditaan omaishoitajan ja kunnan välinen hoitosopimus. Hoitosopimuksessa sovitaan mm. omaishoitajalle rahassa maksettavasta palkkiosta, hoitajalle järjestettävistä vapaista sekä muista tarvittavista palveluista.

Läheisten ja omaishoitajien tukipalveluiden kehittäminen on olennainen osa ikäihmisten palveluita.

2.2.5 Lyhytaikaishoito

Lyhytaikaishoitoa tarjotaan ensi sijaisesti omaishoitajien vapaapäivien järjestämiseen Joenrannan kodilla ja lisveden palvelukodilla. Lyhytaikaishoitoa pyritään tarjoamaan kaikille omaistensa turvin kotona asuville ikäihmisille, jotka tarvitsevat säännöllistä hoitoa ja hoivaa.

2.2.6 Asumispalvelut

Asumispalveluihin voidaan hakeutua vasta sitten, kun ikääntynyt ei pärjää kotona maksimaalisten kotihoidon palvelujen turvin.

Ympärivuorokautisen hoidon yksiköt tarjoavat kodin ikääntyneille, jotka tarvitsevat jatkuvasti apua selviytyäkseen päivittäisistä toimistaan. Suonenjoen kaupungissa asumispalveluiden henkilökunta on käytettävissä ympäri vuorokauden Joenrannan kodin ja Veljeskodin tiloissa.

Lisäksi Suonenjoen kaupunki ostaa asumispalvelua yksityisiltä palveluntuottajilta.

Asumispalveluihin haetaan lomakkeella, joka toimitetaan liitteineen vanhuspalvelupäällikölle. Hakemukset käsitellään moniammatillisessa SAS-työryhmässä ja päätös toimitetaan asiakkaalle.

2.2.7 Terveyspalvelut

Ikäihmiset käyttävät useita terveyspalveluita, jotka tuottaa Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymä asiakaslähtöisesti. Ikäihmisten käyttämiä terveyspalveluja ovat muun muassa lääkäri-, geriatri-, hoitaja-, muistihoitaja-, suun terveydenhoito-, röntgen-, apuväline- ja fysioterapiapalvelut. Laboratoriopalvelut tuottaa Islab. Terveydenhuollon henkilöstö antaa ikääntyville palveluohjausta tarjolla olevista palveluista ja ohjaa tarvittaessa palvelujen piiriin.

Vuodeosastolla hoidetaan akuuttipotilaita moniammatillisesti tiimeissä kuntouttavan työotteen mukaisesti potilaan voimavarat huomioiden. Potilaan kotiutukseen ja jatkohoitoon liittyvät järjestelyt aloitetaan potilaan tullessa osastolle. Kotiutukseen ja jatkohoidon suunnitelmaan liittyen tehdään tiivistä yhteistyötä niin kotihoidon kuin muiden ikääntyville palveluja tuottavien tahojen kanssa sekä ohjataan ikääntyvä tarvittaessa kotikuntoutuksen piiriin.

Terveyspalveluiden kuntoutuspalvelut osallistuvat aktiivisesti ikääntyneen väestön toimintakyvyn ylläpitämiseen toteuttamalla erilaisia kuntouttavia ryhmiä ja kotikuntoutusta sekä kaatumisriskin arviointia. Apuvälinepalvelut ovat keskeinen lääkinnällisen kuntoutuksen keino tukea ja edistää toimintarajoitteisen henkilön itsenäistä suoriutumista ja arjessa selviytymistä.

Kaatumisriskin arviointia edistetään kaikissa terveydenhuollon palveluissa tavoitteena ennaltaehkäistä katumisia, lisätä iäkkäiden ja heidän läheistensä tietämystä katumisen vaaratekijöistä, kartoittaa vaaratekijöitä sekä antaa neuvontaa ja ohjausta kaatumisen ehkäisemiseksi. Kaatumisriskin arviointi on poikkisektorista yhteistyötä.

3 Ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukeminen

3.1 Ikääntyneen väestön terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteena on luoda edellytykset koko väestön hyvinvoinnille, myös ikäihmisille. Biologiset ja geneettiset tekijät vaikuttavat vanhenemisprosessiin, mutta myös elämäntyyllillä, kokemuksilla ja ympäristöllä on suuri vaikutus siihen. Huonot ruokatottumukset, vähäinen liikunta ja sosiaalinen passiivisuus sekä päihteiden käyttö ja tupakointi ovat esimerkkejä tekijöistä, jotka vaikuttavat negatiivisesti terveyteemme. Myös liikenneturvallisuus ja esteettömyys on osa ikäihmisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä.

Ikääntyneiden hyvinvoinnille ratkaisevaa merkitystä on seuraavilla tekijöillä:

- sosiaalinen yhteisöllisyys
- fyysinen aktiivisuus,
- hyvät ruokatottumukset
- mielekäs tekeminen ja että
- tuntee itsensä tarpeelliseksi.

Voimaa vanhuuteen-toiminta tukee ikäihmisten fyysistä, psyykkistä, sosiaalista ja hengellistä hyvinvointia yhteistyössä kunnan eri toimialojen, järjestöjen, seurakunnan, yksittäisten vapaaehtoistoimijoiden ja muiden yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Tavoitteena on vahvistaa kolmannen sektorin ja vapaaehtoisten toimijuutta.

Työryhmä kehittää mm. ryhmämuotoista liikuntaa ikääntyvien kotona asumisen tukemiseksi, osallisuuden vahvistamiseksi, toimintakyvyn ylläpitämiseksi sekä terveyden edistämiseksi. Ulkoilutoiminnan kehittäminen on yksi painopistealue.

Suonenjoen kaupungilla selvitetään vuoden 2022 aikana miten Voimaa vanhuuteen-toiminta jatkossa kaupungin toiminnan osalta toteutetaan.

3.2 Päihteiden käytön ja riippuvuuksien ehkäisy

Ehkäisevä päihdetyö on toimintaa, jolla ehkäistään ja vähennetään alkoholin, tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä ja ongelmallista rahapelaamista sekä niistä aiheutuvia haittoja. Ehkäisevästä päihdetyöstä vastaa Suonenjoella moniammatillinen työryhmä ja sen tehtävänä on mm. seurata alueen asukkaiden päihteidenkäyttöä ja päihdehaittoja sekä viestiä tilanteesta päättäjille ja yhteisöille sekä tehdä yhteistyötä poliisin, valvontaviranomaisten sekä elinkeinoelämän kanssa.

Päihderiippuvaisten potilaiden hoitopaikat arvioidaan ja sovitaan tilanne kohtaisesti. Terveystieteiden osastolla toteutetaan opioidiriippuvaisten korvaushoitoa ja päihderiippuvaisten avohoitoa.

Päihdekatkaisujaksot hoidetaan terveyskeskuksen vuodeosastolla, Julkulan päihdepsykiatrian osastolla, Kuopion seudun päihdepalvelusäätiöllä tai yksityisessä päihdehoitopaikassa riippuen hoidon tarpeesta. Päihdekuntoutuksen tarvetta suunnitellaan yhdessä sosiaalitoimen kanssa. Kuntoutus tapahtuu yksilöllisesti suunnitelman mukaisesti valitussa päihdekuntoutuslaitoksessa. Päihdekuntoutukseen voi saada taloudellista tukea maksusitoumuksena. Päihdekuntoutukseen on myös mahdollista hakeutua omakustanteisesti

3.3 Ikäihmisten mielenterveyden tukeminen

Mielenterveystyön avohoidon tavoitteena on edistää mielenterveyttä tuottamalla psykiatrian erikoissairaanhoidon palveluja Suonenjoen kaupungin ja Rautalammin kunnan aikuisväestölle. Mielenterveystyö on erikoislääkärijohtoista perusterveydenhuollon erikoissairaanhoidon avohoidossa tutkimus ja hoito voivat sisältää erilaisia psykiatrisia/psykologisia/ toimintakyvyn arvioita ja tutkimuksia, joihin tarvitaan erikoislääkärin lähete. Tutkimus- ja hoitojaksolla tehdään myös sosiaalisen tilanteen selvittelyä ja hoitoa, hoidollisia keskusteluja, hoitoneuvotteluja, ryhmiä, retkiä, toimintaterapiaa, perheen ja verkoston tapaamista ja lääkehoitoa. Somaattiset tutkimukset ja hoidot toteutetaan yhteistyössä perusterveydenhuollon kanssa.

Mielenterveyden moniammatillinen SAS-työryhmä toimii Suonenjoella.

3.4 Väkivaltaisen kohtelun ehkäiseminen

Väkivallan kohteeksi joutuminen aiheuttaa paljon kärsimystä ikääntyvälle uhrille. Kotihoidon henkilöstö seuraa ikäihmisen kotona selviytymistä ja puuttuu tarvittaessa havaitsemaansa fyysiseen tai psyykkiseen kaltoinkohteluun sekä ohjaa ikäihmistä hakemaan apua asiantuntijoilta. Väkivalta ja kaltoinkohtelu lähi- ja hoitosuhteissa on ongelma, jonka ehkäisemiseksi on toimittava aktiivisesti yhteistyössä aikuissosiaalityön kanssa. Vanhuspalveluiden henkilöstölle on tarpeen lisätä koulutusta kaltoinkohtelun tunnistamiseksi.

4 Ikäihmisten osallisuus ja itsemääräämisoikeus

Vuorovaikutustaidot ja ikäihmisten kunnioittava kohtaaminen on olennaista hoidon ja hoivan laadulle. Se on tärkein yksittäinen tekijä, joka vaikuttaa ikäihmisten kokemukseen laadusta. Kohtaamisessa on oltava tietoinen toisen henkilön tarpeista ja reaktioista ja kyky eläytyä niihin sekä suhtautua toiseen osapuoleen kunnioittavasti.

Ikäihminen tulee kohdata herkästi ja myötäeläen. On tärkeää, että hän saa tukea, jotta voi itse päättää asioistaan ja että hänellä on valinnanvapaus. Vanhetessakin on oikeus säilyttää itsemääräämisoikeutensa ja itsenäisyytensä. Ikääntyneellä on oikeus olla osallisena oman hoitoonsa suunnittelussa myönnettyjen tukitoimien puitteissa yhdessä hoito- ja hoivahenkilökunnan kanssa.

4.1 Vanhusneuvosto

Suonenjoella toimii vanhusneuvosto, jossa on seitsemän (7) jäsentä. Vanhusneuvosto toimii linkkinä eri eläkeläisjärjestöjen ja kunnan välillä. Vanhusneuvoston tehtävänä on tuoda esille ikääntyvien ääntä ja sille on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen, toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja

seurantaan asioissa, joilla on merkitystä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisissä toiminnoissa suoriutumiseen taikka heidän tarvitsemien palveluiden kannalta (Kuntalaki 27§, vanhuspalvelulaki 11§).

Pohjois-Savon hyvinvointialueelle on suunnitteilla maakunnallinen vanhusneuvosto.

4.2 Järjestöjen ja seurakunnan kanssa tehtävä yhteistyö

Järjestöjen, yhdistysten ja seurakunnan kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä. Järjestöt ja seurakunta ovat laajasti edustettuina eri työryhmissä sekä yhteistyökumppaneina mm. Vanhustenviikon järjestämisessä. Yhteistyön myötä myös tiedonkulku järjestökentälle on sujuvaa.

Taide-, kulttuuri- ja kirjastopalvelut, kansalaisopisto sekä useat järjestöt toteuttavat monipuolista toimintaa ikäihmisille.

5 Hyvä asuminen

MasterPlan-hankkeessa (2022) on tavoitteena tehdä koko SavoGrow kuntien alueelle ikäihmisten asumisen kehittämissuunnitelma. Tavoitteena on kehittää välimuotoisia ja yhteisöllisiä asumisen malleja mm. senioriasumista ja palvelutalo- tyyppistä asumista, joissa asukas voi ostaa tarvitsemiaan palveluja.

Tulevaisuudessa Pohjois-Savon hyvinvointialue vastaa siitä, että alueella on ikääntyvien tarpeisiin nähden riittävästi asumispalvelupaikkoja. Olennaista on, että kunnassa on myös välimuotoisia ja yhteisöllisiä ikäryhmä- ja senioriasuntoja, jotta henkilöt, joilla on suurin tuen tarve, saavat tarvitsemansa hoivan ja tuen kotiinsa. Yhteiskuntasuunnitteluun osallistuminen on tärkeää, jotta ikääntyville taataan hyvät elinolosuhteet sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.

6 Hyvinvointitekнологia

Hyvinvointitekнологian tuntemus ja käyttö voi lisätä toimintarajoitteisten sekä heidän läheistensä turvallisuutta, aktiivisuutta, osallisuutta ja itsenäisyyttä. Sillä voidaan myös tukea omassa kodissa asumista ja ehkäistä tai täydentää hoitoa ja hoivaa. Suonenjoki haluaa kokeilla rohkeasti hyvinvointitekнологian käyttöä ikäihmisten palveluissa.

Hyvinvointitekнологian käytöstä on hyviä kokemuksia ja alan kehitys on nopeaa. Lisäksi monet, myös ikäihmiset, ovat tottuneita tietokoneen ja teknisten apuvälineiden käyttäjiä. Tätä osaamista ja kokemusta tulee hyödyntää, kun hoitoa ja hoivaa suunnitellaan yhdessä ikääntyneiden kanssa. Hyvinvointitekнологia edistää turvallisuutta ja saatavuutta ja on osa yksilöllistä hoito- ja hoivasuunnittelua.

7 Ikääntyvien palveluiden laadun arviointi ja seuranta

Kunnan sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen on vuosittain arvioitava iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien sosiaalipalvelujen riittävyttä ja laatua alueellaan.

Palvelujen laadun ja riittävyyden arvioimiseksi kunnan on vanhuspalvelulain 6 §:n mukaan kerättävä säännöllisesti palautetta palveluja käyttäviltä, heidän omaisiltaan ja läheisiltään sekä kunnan henkilöstöltä. Lisäksi kunnan on koottava tiedot palveluihin käytetyistä taloudellisista voimavaroista sekä henkilöstön määrästä ja koulutuksesta. Arvioinnissa on lisäksi otettava huomioon sosiaaliamiehen vuosittaisessa selvityksessä esitetyt havainnot.

Palvelujen riittävyyden ja laadun arviointi on perusteltua kytkeä osaksi hyvinvointikertomusta ja siihen liittyvää raportointia.

Vanhusneuvosto on vanhuspalvelulain 11 §:n mukaan otettava mukaan ikääntyneen väestön hyvinvointia koskevan suunnitelman valmisteluun sekä palvelujen riittävyyden ja laadun arviointiin.

Korkealaatuiset palvelut takaavat tyytyväiset käyttäjät ja ostopalveluissa hyvän kilpailukyvyn. Vanhusten hoito- ja hoivatyölle on oltava ominaista hyvä palvelu ja laatuajattelu. Sitä työtä, jota suoritetaan ikääntyvän kanssa tai hänen läheisyydessä, tulee tukea ja huomioida jotta saavutetaan todellinen laatu.

Tulevaisuuden vanhustenhoidon tulee perustua tieteelliseen tutkimukseen ja hyväksi todettuun käytäntöön. Toiminnan on oltava selkeää ja yksilöön keskittyvää. Suonenjoella ja tulevalla Pohjois-Savon hyvinvointialueella ikääntyvien tulee tietää, mitä he voivat palveluilta odottaa ja alan toimijoilla tulee olla selkeät toimeksiannot.

Käytössä olevat resurssit tulee käyttää tehokkaasti ikääntyvien ja heidän läheistensä tarpeiden tyydyttämiseksi.

8 Ikääntyneen väestön tukemiseksi tehty suunnitelma, seuranta ja arviointi

Ikäihmisten hoitotyötä ohjaavien arvojen tulee näkyä kaikessa toiminnassa.

Arvo-perustaan sisältyy hoiva- ja hoitotyön perustana olevat eettiset arvot ja normit. Tämän suunnitelman keskeisenä perusarvona on ihmisarvon kunnioittaminen. Se tarkoittaa asiakkaan hyvää kohtelua, yksityisyyden kunnioittamista, henkilökohtaisen vakaumuksen kunnioittamista sekä kulttuurisen erilaisuuden kunnioittamista.

Muita toimintaa ohjaavia arvoja ovat: itsemääräämisoikeus, vastuullisuus, oikeudenmukaisuus, osallisuus, yksilöllisyys sekä voimavaralähtöisyys. Käytännössä nämä tarkoittavat: ikääntyneen kykyä tehdä itsenäisesti tietoisia valintoja, saada riittävästi tietoa ja tukea päätöksentekoaan varten, ikääntyneen oman äänen kuulemista, hänen omien voimavarojensa tukemista, ikääntyneen vastuuta omasta hyvinvoinnistaan ja terveydestään sekä ikääntyneen kotona asumisen tukemista ja mahdollistamista.

Ikääntyneen väestön suunnitelman seuranta on osa ikäihmisten palveluiden muuta seurantatyötä.

Tavoitteita, tuloksia ja vaikutuksia seurataan valittujen mittareiden avulla ja ne käsitellään vuotuisen toimintakertomuksen yhteydessä.

8.1 Taulukko tavoitteista ja toimenpiteistä ikääntyvän väestön palveluiden kehittämiseksi

Oheisessa taulukossa määritellään toimenpiteet, joilla kunta vastaa tavoitteiden toteutumisesta ja arvioidaan voimavarat, jotka tarvitaan tavoitteiden toteuttamiseksi. Taulukossa määritellään eri toimialojen vastuut toimenpiteiden toteuttamisessa.

Tavoite / haaste	Keinot	Vastuutaho	Muuta huomioitavaa/ aikataulu
Monimuotoisten, yhteisöllisten ja esteettömien asumispalveluiden kehittäminen.	Kaupungin asuntotoimi sitoutuu välimuotoisen asumisen kehittämiseen yhteistyössä vanhuspalveluiden kanssa. MasterPlan-hankkeessa saatujen tietojen hyödyntäminen välimuotoisten asumispalvelujen kehittämisessä.	Kaupungin asuntosihteeri ja vanhuspalvelupäällikkö	2022 loppuun
Uusi asumispalveluyksikkö ikäihmisille	Vireillä ARA-hakemus; palvelut yhteistyössä yksityisen ja julkisen kesken	Kaupunginjohtaja, tekninen johtaja, sosiaali johtaja ja vanhuspalvelupäällikkö	Päätös vuonna 2022
Muistisairauksien tunnistaminen ja hoito	Yhteistyön ja osaamisen kehittäminen terveydenhuollon muistipoliklinikan ja vanhuspalveluiden kanssa. Kotihoidon resurssien ja osaamisen riittävyys muistisairauksien tunnistamisessa.	Vanhuspalvelupäällikkö, kotihoidon palveluesimies ja terveydenhuollon esimiehet.	Vuodesta 2022 alkaen.
Henkilöstön rekrytointi vanhuspalveluihin.	Rekrytointilisän ja bonusrahan selvittäminen. "Kutsu kaveri töihin" Hälytysrahan käyttö. Yhteisöllisen työvuorosuunnittelun käyttöön ottaminen.	Henkilöstöpäällikkö, henkilöstöjaos, vanhuspalveluiden esihenkilöt	Vuodesta 2022 alkaen.
Ikääntyvien hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.	Hyvinvointia edistävät kotikäynnit.	Vanhuspalvelupäällikkö vanhuspalvelukoordinaattori,	aloitus keväällä 2022

		kotihoidon ja vanhuspalveluiden fysioterapeutti	
Palveluohjauksen ja palvelutarpeen arvioinnin kehittäminen.	Hyvinvointialueen ikäkeskus tulee valmistelevaan palveluohjausta ja palvelutarpeen arviointia.	Vanhuspalvelupäällikkö ja kotihoidon palveluesimies	aloitus vuoden 2022 aikana
Omaishoidon ja omaishoitajien tukemisen kehittäminen.	Vuorohoidon lisääminen ja kehittäminen. Etuuksien tiedottaminen omaishoitajille.	Vanhuspalvelukoordinaattori	Omaishoidon tuen ohjeet yhtenäistetään hyvinvointialueelle siirryttäessä.
Teknologian hyödyntäminen ikääntyneiden palveluissa.	Kotihoito Asumispalvelut	Vanhuspalvelupäällikkö, kotihoidon palveluesimies, hoivapalveluesimies	Evondos-lääkejakelulaitteet pilotointi 2022 Mittaustulosten järjestäminen Hilikka-ohjelmaan 2022 aikana
Gerontologisen sosiaalityön kehittäminen.	Hyvinvointialueen ikäkeskus tulee valmistelevaan gerontologista sosiaalityötä.	Vanhuspalvelupäällikkö ja sosiaalijohtaja	
Kotihoidon kehittäminen	Kotihoidon kuntouttavan arviointijakson kehittäminen. Palvelusetelin käyttäminen kotihoidon tukipalveluna Etäpalveluiden kehittäminen, pilottihanke (mm. Evondos)	Kotihoidon palveluesimies, fysioterapeutti, kotihoidon henkilöstö	Vuoden 2022 aikana jatketaan kehittämistä
Henkilöstön koulutuksen ja osaamisen kehittäminen ikääntyvien	Kotihoidon henkilöstö	Vanhuspalvelupäällikkö, sosiaalijohtaja, Koulutusorganisaatiot/Sakky	

päihde- ja mielenterveyspalveluissa.			
RAI-käyttöönotto THL:n opastuksella ja ohjelman hankkiminen	RAI-koulutus henkilöstölle	Vanhuspalvelupäällikkö	aloitus syksyllä 2022
Hoito- ja palvelusuunnitelman laadintaan koulutus koko henkilöstölle	Koulutuksen järjestäminen	Vanhuspalvelupäällikkö, kotihoidon palveluesimies ja hoivapalvelupäällikkö	Syksy 2022
Vanhuspalveluiden siirtyminen Pohjois-Savon hyvinvointialueelle	Aktiivinen osallistuminen valmisteluun.	Vanhuspalveluiden esihenkilöt	vuonna 2022